

Proti Heideggerovi, který staví po dlouhá desítiletí na interpretaci „pravdy“ jakožto neskrytosti a na ztotožnění pravdy s bytím na základě – po mém soudu nesprávné – interpretace některých Aristotelových formulací z knihy A „své“ Metafyziky, lze poměrně jednoduše argumentovat jiným výrokiem Aristotelovým, totiž že místem pravdy je výpověď (soud, výrok – LOGOS). Právě zde je rozpor, který nelze přehlédnout: pokud je pravda spjata s bytím, pak také samo bytí má své místo v soudě (tak či podobně se ostatně Heidegger vskutku vyjadřuje). To však nelze říci o „věcech“, o „skutečnostech“: nikoli věci samy mají své místo v „soudu“, nýbrž pouze naše poznání věcí. Protože však Aristotelés sám interpretuje filosofii jako filosofování o pravdě (FILOSOFEIN PERI TÉS ALÉTHEIAS nebo také APOFAINESTHAI PERI TÉS ALÉTHEIAS), vyvstává tu problém, v jakém smyslu může filosof teoretizovat o pravdě, tj. nahlížet pravdu, jejíž místo je v soudu (či ve výpovědi). Pokud by filosofie měla být redukována pouze na „filosofování o pravdě (o věcech)“, tj. na filosofování o pravdě v soudech o věcech, znamenalo by to, že filosofie nemá vůbec možnost jakéhokoli přístupu k věcem samotným. Pak ovšem by nedávalo smysl to, co Aristotelés říká o filosofech, že „věci samy“ ukazovaly filosofům cestu a vedly je k dalšímu tázání. Heidegger prostě zjednodušuje Aristotelovy pozice s jistým koncepčním záměrem, který však z Aristotela odvozen není a ani odvozen být nemůže. Jen tak může pak říci, že (pro Aristotela) « „pravda“ znamená totéž co „věc“, „něco, co se samo ukazuje“ » (S. u. Z. , č. , s. 242 – pův. vyd. s. 213). Nicméně v jednom směru zůstává Heidegger v linii Aristotela a vůbec řeckého myšlení: věc se ukazuje sama. To znamená, že vzhledem k pravdě je „věc“ (tj. jsoucno, jsoucí) nejen neutrální, nýbrž indiferentní – a pravda se musí řídit věcí, skutečností, jak jest. Velký důraz, jež Heidegger klade na ono „Sein-lassen“, znamená právě toto: pravda nesmí k věci nic přidávat ani z ní nic ubírat, ale musí ji „nechat být“ tím, čím sama o sobě jest. Zároveň však není Heidegger tomuto pojetí zcela věrný, když pak sub b) (*Původní fenomén pravdy a odvozenost tradičního pojmu pravdy*) začíná větou: „Být pravdivý (pravda) znamená být odkrývající“ [Wahrsein (Wahrheit) besagt entdeckend-sein. – S. 219, č. s. 249]. Neskrytost je okolnost, vůči níž se samo neskryté chová neutrálně resp. inertně. Proti tomuto pojetí se polemicky stavím, opíraje se o tradice neřeckou, dokonce v lecčems (později) protiřeckou, která se od tohoto liší především tím, že pravdu neztotožňuje s tím, co jest (a to ani přímo, ani nepřímo), ale která v pravdě vidí zdroj (původ) toho, že jsoucí je právě takové, jaké jest, ba dokonce i toho, že vůbec jest. Kromě toho je jakousi normotvornou instancí (spíše než normou) toho, jak se to které jsoucno má „dít“, kterým směrem se jsoucno má „odvíjet“, tj. jak „má být“ ve smyslu naplnění a dovršení svého „bytí“ (tj. bytí konkrétního jsoucna, které nelze redukovat na jeho jsoucnosti, ani je z jeho jsoucností pak sestavovat a vysvětlovat).

(Písek, 990727-1.)